

Környezeti vizsgálat

a. Meglévő adottságok, természetföldrajzi viszonyok, környezetállapot

Adottságok

A Borsodi-Mezőség kistáj Borsod-Abaúj-Zemplén és Heves megye területén helyezkedik el, területe 600 km².

A kistáj 90 és 153 m közötti tszf-i magasságú, enyhén D felé lejtő, gyenge átlagos relatív reliefű (2 m/km²), a Bükkből érkező patakok hordalékkúp síksága. A kistáj középső része hullámos síkság. A sík felszín 1-3 m magas folyóhátak tagolják, melyek az egyes patakok lefutási irányaihoz kapcsolódnak.

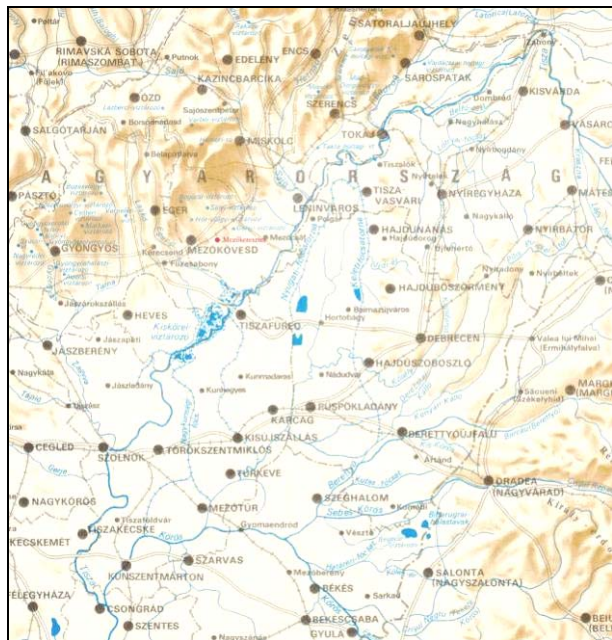
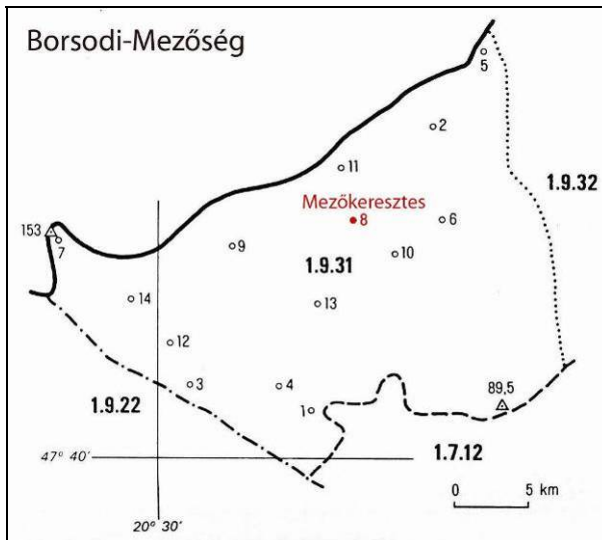
A felszínen, illetve a felszín közelében mindenütt csak felsőpleisztocén és holocén képződmények találhatók, többnyire homok és löszszap formájában.

Az éghajlat mérsékelt meleg-száraz. Évente 1900-1950 óra a napsütéses órák száma. Az évi középhőmérséklet 9,8-9,9 °C.

Évente 560-590 mm, a tenyészidőszakban 330-340 mm csapadék várható. Mezőkeresztesen mérték a kistáj legnagyobb mértékű 24 órás esőjét: 89 mm.

A hótakarós napok száma átlagosan 36-38, az átlagos hóvastagság 16 cm.

A leggyakoribb szélirány az ÉK-i, de számottevő a DNY-i és D-i szél aránya is. Az átlagos szélesség 2,5 m/s.

A Bükkből számos patak folyik a kistájra, Mezőkeresztes a Kácsi-patak által érintett, amely 26 km hosszú és mintegy 170 km²-nyi területet fed le. Árvizek többnyire nyár elején vannak, a nyár második felében az alacsony vízállás a jellemző. A vízfolyások vízminősége III. osztály.

A talajvíz 2-4 m között található. A rétegvíz mennyisége 1 l/s.km² alatt van. A felszíni és felszín alatti vizek kihasználtsága 50% körül alakul, míg a kutak kapacitásának kihasználtsága 80% körüli.

A talaj többnyire löszös felszínen réti és szikes talajképződmény, de jelentős a nyirokszerű anyagokon, agyagos vályog mechanikai összetételű, többnyire erősen savanyú, 2-3% humusz tartalmú, csernozjom barna erdőtalaj is. A löszös anyagokon képződött csernozjomok kiterjedése nem számottevő.

Potenciális erdőtársulás a tölgy-kőris-szil ligeterdő (*Quercus-Ulmum hungaricum*), a tatárjuhos lösztölgyesek (*Acerei tatarici-Quercetum pubescenti roboris hungaricum*), a gyöngyvirágos tölgyesek (*Convallario-Quercetum tibiscense*) és a cseres tölgyesek (*Quercetum petraeaecerris*). Jellemzőes lágyszárú faj a Janka tarsóka (*Thlaspi jankae*), az alföldi aszat (*Cirsium brachycephalum*), az ibolyafélék (*Viola silvestris*).

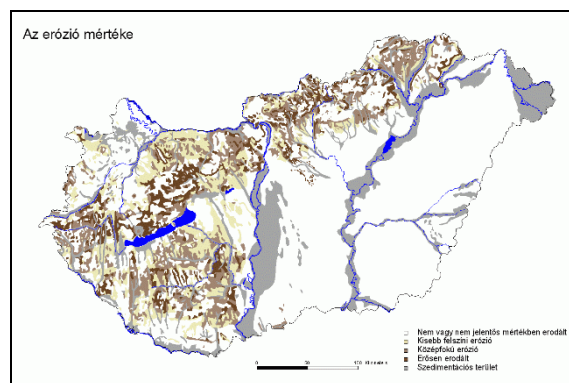
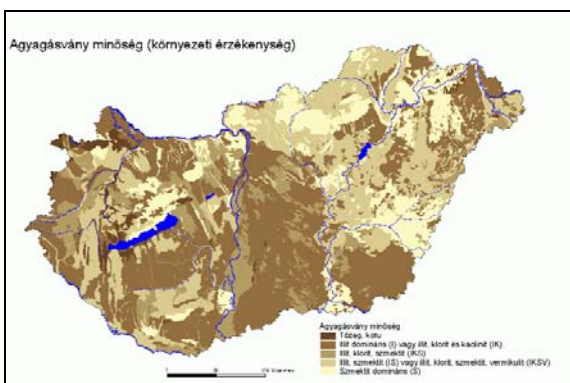
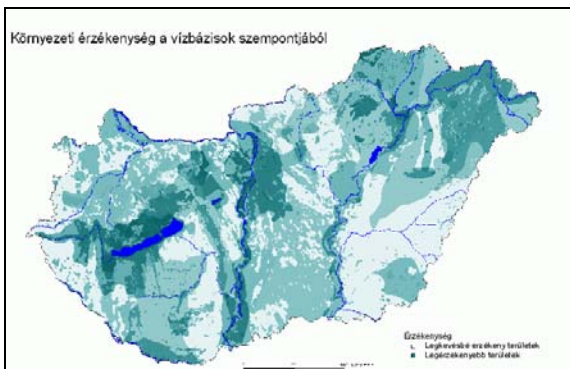
A mezőgazdasági növénytermesztés elterjedtebb haszonnövényei a búza, őszi árpa, vöröshere és kukorica.

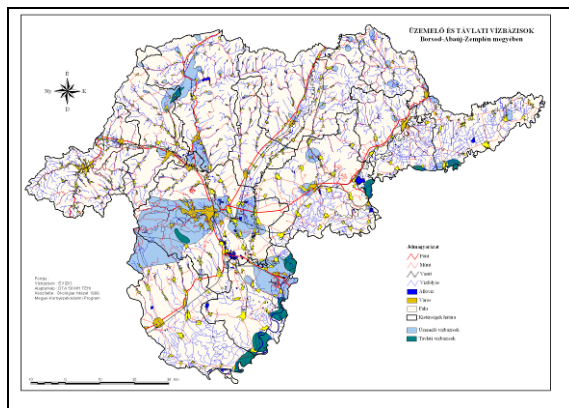
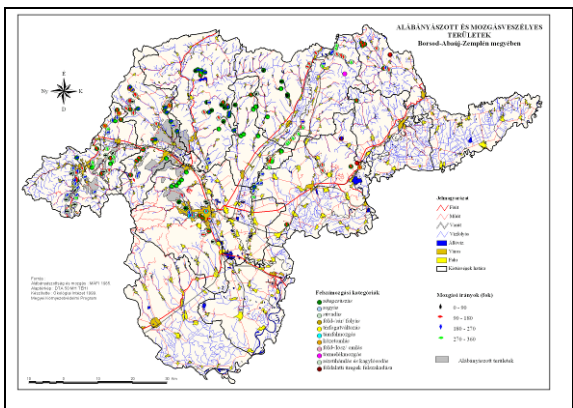
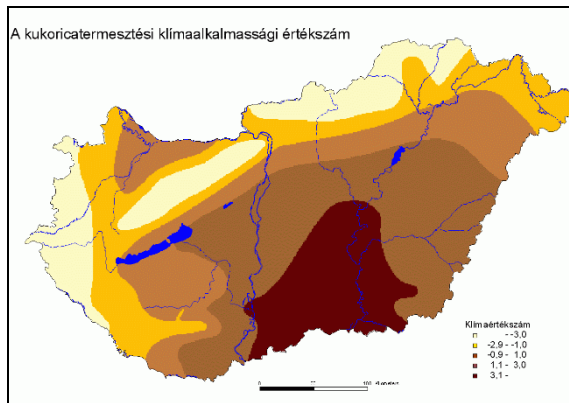
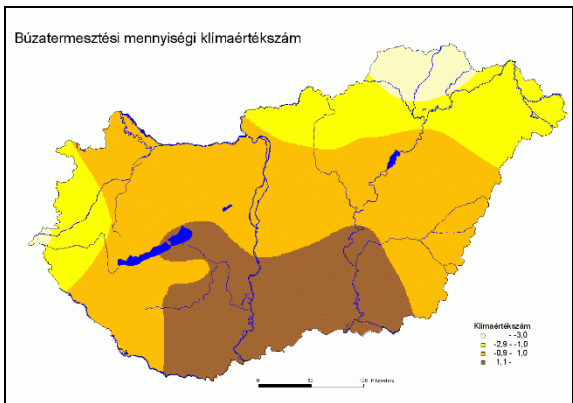
Földrészlet statisztika fekvésenként

fekvés	földrészletek száma	egyéb önálló épületek száma	egyéb önálló lakások száma	összes terület (m ²)	legkisebb földrészlet terület (m ²)	legnagyobb földrészlet terület (m ²)	átlagos földrészlet terület (m ²)
belterület	2483	4	36	4379508	17	133617	1764
külterület	1103	0	0	69087816	26	2388165	62636
zártkert	706	1	0	789560	3	15290	1118
összesen	4292	5	36	74256884			

Földrészlet statisztika művelési áganként

művelési ág	földrészletek száma	alrészletek száma	összes alrészlet terület (m ²)	legkisebb alrészlet terület (m ²)	legnagyobb alrészlet terület (m ²)	átlagos alrészlet terület (m ²)
erdő	56	57	651528	536	114594	11430
fásított terület	1	1	1002	1002	1002	1002
gyep (legelő)	129	157	11304862	61	770558	72005
gyep (rét)	57	62	456984	262	124645	7371
gyümölcsös	121	122	58295	3	2866	478
kert	138	142	108078	7	1777	761
kivett	2791	2805	12086662	10	2388171	4309
szántó	799	982	49193564	2	1380812	50095
szőlő	799	982	400490	209	3168	1009

Talajmechanikai adottságok

Mezőkeresztes nagyközség szennyvízhálózatának készítése során talajmechanikai szakvélemény is készült, melynek főbb észrevételeit az alábbiakban kivonatoljuk:

A 2005-ben elvégzett 5 fúrás eredménye:

▪ 1. fúrás – Berez Gy. utca déli végén – Kezdő szint: 104,30 mBf	
0-1,1 m	barna humuszos iszap feltöltés (vegyes anyagú, szerves szennyeződésű)
1,1-2,3 m	fekete humuszos, szerves agyag, vízzáró, erősen összenyomódó talaj
2,3-5,0 m	barnássárga kövér agyag, plasztikus, közepesen tömör vízzáró réteg
Talajvíz a nyugalmi szinten nem volt mérhető, de a -4,5 m alatti átázottság a talajvíz közelségét jelezte.	
▪ 2. fúrás – Nagymályi utca és Temető sarkán – Kezdő szint: 104,20 mBf	
0-1,1 m	barna humuszos agyagfeltöltés szerves, törmelékes, vegyes anyagú
1,1-2,3 m	fekete szerves kövér agyag, plasztikus, vízzáró, kompresszibilis talaj
2,3-5,0 m	sárga közepes agyag, plasztikus, közepesen tömör, vízzáró réteg
-4,8 m-nél átázott, ami a talajvíz közelségét jelzi	
▪ 3. fúrás – Jókai út mellett – Kezdő szint: 106,10 mBf	
0-1,1 m	barna iszapos feltöltés, vegyes anyagú, szerves átmeneti talaj
1,2-5,0 m	sárgásszürke homokos, közepes agyag, szerves foltos, plasztikus, vízzáró
Talajvíz a fúrás során nem jelentkezett.	
▪ 4. fúrás – Kossuth és Kolozsvári utca sarkán – Kezdő szint: 108,55 mBf	
0-1,1 m	barna iszapos feltöltés, átázott szerves szennyeződésű, vegyes átmeneti talaj
1,1-3,5 m	barnássárga kövér agyag, száraz, vízzáró, kötött talaj, térfogatváltásra hajlamos
Talajvíz a fúrás során nem jelentkezett.	

■ 5. fúrás – Bem utca – Kezdő szint: 108,85 mBf	
0-1,2 m	barna iszapos feltöltés, szerves, vegyes átmeneti talaj, átázott
1,2-4,0 m	barnássárga kövér agyag, száraz, tömör, vízzáró, térfogatváltozó
Talajvíz a fúrás során nem jelentkezett.	

A 2005 februárjában végzett fúrások során megbízhatóan nem sikerült a talajvízszintet felmérni, de az átázottságból következtetve a település déli (mélyebb fekvésű) részén -4,0 – -4,5 m talajvíz mélység becsülhető. A korábbi fúrásokat, méréseket tekintve az észlelt talajvízszint -0,95 és -3,8 m között volt.

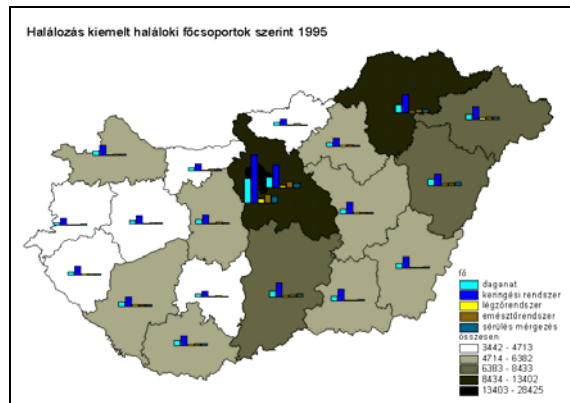
A Mezőkeresztest átszelő patak árullámai a part menti sáv talajvíz-ingadozását befolyásolják. Ármentes időszakban a patak felé irányuló gyenge áramlás valószínűsíthető.

Általánosságban elmondható, hogy Mezőkeresztes felszín közeli talajai többnyire kötött, vízzáró rétegek; a patakparti és déli településrészt leszámítva a talajvíz is mélyen van (ezért közműhálózat építése szempontjából nincs kedvezőtlen geotechnikai adottság). A csatornázás, a szikkasztók megszűnése némiképpen befolyásolja a terület vízháztartását.

Környezetállapot

A település környezetállapota jónak mondható, mivel sem Mezőkeresztesen, sem a szomszédos településeken veszélyes, jelentős szennyezőanyag kibocsátással működő vállalkozás nem üzemel.

A lakosság és élővilág életére nemcsak a szűk környezet, hanem a térség is nagy hatással van, hiszen a levegőbe jutó szennyezőanyagok rendkívül nagy távolságra is képesek eljutni.

Természetvédelmi értékek

Kivonat a 275/2004. (X. 8.) Korm. rendeletről (az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről):

Különleges madárvédelmi terület

Borsodi-sík (HUBN10002)

Mezőkeresztes

0299, 0301, 0302a, 0302b, 0302c, 0302d, 0303, 0306/12a, 0306/12b, 0306/12c, 0306/13, 0306/14, 0306/15, 0306/16, 0306/4, 0306/5, 0306/7a, 0306/7b, 0306/8, 0307, 0308/1, 0308/2, 0308/4, 0308/5, 0308/6, 0308/7, 0308/8, 0308/9, 0309, 0310a, 0310b, 0311, 0312, 0313, 0314/1, 0314/2, 0314/3a, 0314/3b, 0314/3c, 0314/3d, 0314/3f, 0314/3g, 0314/3h, 0314/3j, 0316, 0317/1, 0317/2, 0317/3, 0317/4, 0318, 0319/1, 0319/2a, 0319/2b, 0319/3a, 0319/3b, 0320, 0321, 0322, 0323/2, 0323/3, 0323/4, 0323/6, 0323/7, 0323/8, 0324, 0325a, 0325b, 0325c, 0325d, 0325f, 0326, 0327/2, 0327/4, 0327/5, 0327/6, 0327/8, 0327/9, 0328, 0329a, 0329b, 0330, 0331, 0332, 0333, 0334, 0335, 0336, 0337/1, 0337/2, 0338, 0339, 0340/1, 0340/2, 0341, 0342, 0343, 0344, 0345, 0346a, 0346b, 0347, 0348, 0349, 0350, 0351/1, 0352, 0353, 0354, 0355, 0356, 0357a, 0357b, 0358, 0359/1, 0359/10, 0359/2, 0359/3, 0359/4, 0359/5, 0359/6, 0359/7, 0359/8, 0359/9, 0360, 0361, 0362a, 0362b, 0363, 0364, 0365, 0366/1, 0366/2a, 0366/2b, 0366/2c, 0366/2d, 0366/2f, 0366/2g, 0366/2j, 0367, 0368, 0369/1, 0369/2, 0370, 0371, 0372, 0373, 0374, 0383/2, 0383/3, 0383/4, 0384, 0385, 0386, 0387/1, 0387/2, 0387/3, 0388, 0389, 0390, 0391/1, 0391/2, 0391/3, 0391/4, 0392, 0393, 0394/1, 0394/2, 0394/3, 0394/4, 0395, 0396/1, 0396/2, 0396/3, 0396/4, 0396/5, 0397,

0398/2, 0398/3, 0398/4, 0399, 0400, 0401/2, 0401/3, 0401/4, 0402/1, 0406a, 0406b, 0408/10, 0408/2, 0408/5, 0408/6, 0408/7, 0408/8, 0408/9, 0411/1, 0411/2, 0411/3, 0412, 0413, 0414/1a, 0414/1b, 0414/2, 0415, 0416, 0417, 0418/1, 0418/2, 0418/3, 0418/4, 0419, 0420, 0421/1, 0421/2, 0421/3, 0421/4, 0422, 0423/1, 0423/2, 0423/3, 0423/5, 0423/7, 0423/8, 0423/9, 0424/1, 0424/10, 0424/2, 0424/3, 0424/4, 0424/5, 0424/6, 0424/7, 0424/9, 0425, 0426, 0427/1, 0427/2, 0427/3, 0427/4a, 0427/4b, 0427/4c, 0427/4d, 0427/5a, 0427/5b, 0427/6a, 0427/6b, 0427/7a, 0427/7b, 0427/8, 0427/9a, 0427/9b, 0433/1a, 0433/1b, 0433/2a, 0433/2b, 0434/1, 0434/2, 0435, 0436/1, 0436/10, 0436/11, 0436/12, 0436/13, 0436/15, 0436/16, 0436/18, 0436/19, 0436/2, 0436/20, 0436/4, 0436/5, 0436/6, 0436/7, 0436/8, 0437/1, 0437/2, 0437/3, 0437/4, 0437/5, 0437/6, 0437/7, 0437/8a, 0437/8b, 0437/9, 0439, 0440, 0441a, 0441b, 0441c, 0441d, 0442/1a, 0442/1b, 0442/2a, 0442/2b, 0443a, 0443b, 0443c, 0445, 0449, 0450/13, 0450/14, 0450/15, 0450/4, 0450/5, 0450/7, 0450/8, 0450/9, 0453/2, 0453/4, 0453/5, 0453/7, 0453/8, 0457.

Kiemelt jelentőségű különleges természet-megőrzési területek
Borsodi Mezőség (HUBN20034)

Mezőkeresztes

0336, 0337/2, 0338, 0339, 0340/1, 0340/2, 0341, 0342, 0343, 0344, 0345, 0346a, 0346b, 0347, 0351/1, 0352.

b. Változtatási szándékok, hatáselemzés

A konfliktus-térkép a problémák, megoldásra és szabályozásra váró feladatokat tartalmazza környezetvédelmi szempontból. A hatáselemzésből kiderül, hogy a tervezett fejlesztések milyen környezeti kockázatot rejtenek magukban. A konkrét mértékek, számszaki értékek meghatározása csak a tényleges megvalósítás esetén adható meg, hiszen pl. az ipari-gazdasági területek jelenleg kijelölési fázisban vannak, és legrosszabb esetben elképzelhető, hogy senki nem fog betelepülni az elkövetkezendő 5-10 évben.

A településvezetés feladat, hogy megpróbálja olyan egyensúlyt létrehozni, amely egyrészt biztosítja a lakók megélhetését, problémamentessé teszi az intézményi infrastruktúra működtetését, ugyanakkor a természeti környezet értékeinek fennmaradását is lehetővé teszi.

Konfliktus-felvetések:

- Kisvárosias beépítésből eredő konfliktus: különösen a településközpontban az egyre sűrűsödő beépítés, a csökkenő zöldterületek aránya és a növekvő forgalom jelent veszélyt.
- Természetes vízfolyás központi belterület átvágásából eredő konfliktus: a vízhozam függvényében megnőhet a patak környéki talajvíz mértéke, amely az épületállomány állagára, illetve a hátsókertekben termelt növényekre jelenthet veszélyt.
- Áthaladó forgalomból eredő konfliktus: a gépjárművek által kibocsátott szennyezés, illetve a felferődő por rontja a levegőminőséget, elszínezi az épületek homlokzatát, a rezgések hosszú távon károsítják az épületállagot, zajt okoz.
- Mezőgazdasági területek vízellátásából eredő konfliktusok: a bel- és külterületi vízrendezés nincs összehangolva, a belterületi csapadékvíz-elvezetési rendszer külterületi földekre mért hatása nem tisztázott.
- Közműves hálózatra való nem teljes körű rácsatlakozásból eredő konfliktus: a településen a műszaki infrastruktúra hálózat kiépült, azonban a rácsatlakozások száma bővíthető, különösen a szennyvízhálózat tekintetében. Mivel a közműhálózatok méretezése a tervezett kapacitások függvényében került kialakításra, amíg a rácsatlakozások száma jócskán alulmarad a tervezett mértéknek az üzemelés nem lesz optimális.
- Natura 2000 védettség alatt álló területek meglétéből eredő konfliktus: a magasabb szintű védettség következtében korlátozott területhasználat engedhető meg egyes területeken, melyből az érintett tulajdonosoknak anyagi kára származhat.
- Mezőgazdasági-ipari területhasználatból eredő konfliktus: a foglalkoztatottságot biztosító gazdasági egységek egyrészt megélhetést biztosítanak a helybelieknek, ugyanakkor tevékenységük révén káros anyagokat bocsátanak ki, növelik a keletkező hulladék mennyiségét, jelentős mértékű energiát fogyasztanak.

- Környezet-tudatlanságból eredő konfliktus: a lakosság körében még nem terjedt el a selektív hulladékgyűjtés, a természet megóvása és a takarékos energiagazdálkodás iránti elkötelezettség.

Az alábbiakban a főbb fejlesztési elképzelések és azok várható hatása került összegzésre:

Fejlesztési cél	Várható környezeti hatás (↑ vagy ↓)
▪ Zöldterület fejlesztés, parkosítás	➤ A lakosság komfortérzetének növelése érdekében a meglévő közterületek fejlesztése, karbantartása, illetve új parkok létrehozása kedvező változást hoz a környezetben, hiszen a növekvő zöldfelület a levegőminőséget javítja, felfogja a közutakról származó port és a zajterhelés egy részét is megszünti. ↑
▪ Hangsúlyosabb településközpont kialakítása	➤ A különböző intézmények, szolgáltatási tevékenységet végző vállalkozások központba tömörítésével sűrűbb beépítés, nagyobb forgalom prognosztizálható. A megfelelő szabályozási előírásokkal és azok betartásával csökkenthető a terület terhelése. Összehangolatlan fejlesztés esetén lecsökkentek a zöldterületek, a gépjárműforgalom levegő, zaj és rezgésterhelése a környékbeli lakosság tiltakozását idézheti elő. ↓
▪ Új ipari-gazdasági terület kijelölése	➤ A lakosság megtartása érdekében kijelölendő ipari-gazdasági területek szabályozását úgy kell megoldani, hogy veszélyes üzem, jelentős környezeti terhelést okozó vállalkozás ne telepedhessen meg. Megfelelő, korszerű technológia és védőtávolság betartása esetén a környezetre mért káros hatás csökkenthető. A betelepülő vállalkozás tevékenységi körétől függően negatívum a működés során keletkező hulladékmennyiség, közlekedésből eredő lég- és zajszennyezés. ↓
▪ Épületállomány-rekonstrukció	➤ Az igényektől és anyagi helyzettől függően az egyes épületek felújítása, átépítése viszonylag állandónak mondható, a keletkező építési törmelékről a magasabb szintű előírások szerint szükséges gondoskodni. Az építési törmelékek újrahasznosíthatók az utak építése során, azonban felhasználásig terhelik a környezetet. ↓
▪ Belső úthálózat-rekonstrukció	➤ A meglévő utak felújítása, esetleges kisebb nyomvonal korrekciók végrehajtása növeli ugyan a veszélyes hulladékok mennyiségét, ugyanakkor a jobb útviszonyok következtében csökken a „dugók” száma, ezáltal a légszennyezettség. Az utak állapotának javulása a bal-esetveszély kockázatát is csökkenti, amely szintén pozitívum. ↑
▪ Lakótelkek kialakítása tömbfeltárással, telekmegosztással	➤ A jelenlegi belterületen való gazdálkodás kedvezőbb a környezetre nézve, mint az újabb területek belterületbe vonásával létrehozandó lakóterület bővítés. ↑
▪ Közműhálózatra való rácsatlakozások számának maximalizálása	➤ A víz-, szennyvíz-, gázhálózatra történő rácsatlakozás kötelezővé tétele (HÉSZ-ben szabályozható) környezetvédelmi szempontból előnyös, és a komfortfokozat emelkedésével is jár. ↑

c. Véleményezők köre, vonatkozó jogszabályi háttér

A Településrendezési terv készítésének törvényi háttére révén széles körben történik a dokumentáció véleményeztetése, nemcsak az érintett államigazgatási szervek, de a lakosság és a helyi civil szervezetek, szolgáltatók is értesülnek a terv készítéséről.

Érvényben lévő, vonatkozó jogszabályok összesítése:

Vízvédelem

- A vízgazdálkodásról szóló mód. 1995. évi LVII. törvény,
- A vízhasználatok, csapadékvíz-elvezetés, szennyvíz-elhelyezés és -kezelés rendjét szabályozza a 28/2004. (XII.25.) KvVM rendelet, illetve a 204/2001 (XII.26) Korm. rendelet,
- Felszín alatti vizek minőségét érintő tevékenységekkel összefüggő egyes feladatokról szóló 92/2007 (IV.26.) Korm. rendelet
- A felszíni vizek minősége védelmének szabályairól szóló 93/2007 (IV.26.) Korm. rendelet szerinti előírásokat figyelembe kell venni,
- A vízgyűjtő gazdálkodás egyes szabályait a 221/2004. (VII.21.) Korm. rendelet tartalmazza,
- A „vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméről” szóló 27/2006. (II.7.) Korm. rendelet intézkedik,
- A település területén található vízbázisok, távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízi létesítmények védelméről a 123/1997.(VII.18.) Korm. rendelet intézkedik,
- A „felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken lévő települések besorolásáról” szóló 7/2005. (III. 1.) KvVM rendelet.

Vízgazdálkodási területek

- 4/1981. (IV.4.) OHV rendelet,
- 1990. évi LXV. Törvény - A helyi önkormányzatokról,
- 120/1999. (VIII. 6.) Kormányrendelet,
- 81/2007. (IV.25.) Kormányrendelet.

Levegőtisztaságvédelem

- 21/2001. (II.14.) Kormányrendelet előírásai alapján történik.
- 10/2001. (IV.19) KöM rendelet,
- 14/2001. (V.9.) KöM-EÜM-FVM együttes rendelet,
- 23/2001. (XI. 13) KöM rendelet,
- 17/2001. (VIII. 3.) KöM rendelet előírásai szerint kerülnek megállapításra.

Zajvédelem

- Zaj és rezgés elleni védelméről a 12/1983.(V.12.) MT rendelet gondoskodik.
- A belterületének a zaj és rezgésterhelési határértékei: 8/2002. (III.22.) KöM-EÜM rendelet

Hulladékgazdálkodás

- 2000. évi XLIII. Törvény.
- 98/2001. (VI.15.) - Korm. rendelet,
- 213/2001 (VI.15.) - Korm. rendelet,
- 5/2002 (X.29.) - KvVm rendelet.

Természetvédelem, tájvédelem:

- 1996. évi LIII. Törvény,
- 2004. évi LXXXVI. Törvény,
- 275/2004 (X.8.) Korm. rendelet,
- 2/2002 (I.23.) - KöM-FVM rendelet,
- 14/1997 (V.28.) - KTM rendelet,
- 166/1999 (XI.19.) - Korm. rendelet,
- 50/2004 (X.12.) - FVM rendelet.

Erdők

- 1996. évi LIV. Törvény,
- 29/1997 (IV.30.) - FM rendelet.

Környezetvédelem

- 1995. évi LIII. Törvény,
- 314/2005. (XII.25.) Korm. rendelet,
- 90/2007. (IV.26.) Korm. rendelet,
- 91/2007 (IV.26.) Korm. rendelet.

Talajvédelem

- 1994. évi LV. Törvény.